

Finansdepartementet
Finansmarkedsavdelingen
Postboks 8008 Dep
0030 Oslo
Send per e-post til postmottak@fin.dep.no

Ansvarlig advokat
Leif Tore Rønning

Oslo
9. januar 2009

Vår ref.

HØRINGSUTTALELSE - NOU 2008:16 OM FORETAKSSTYRING OG TILTAK MOT MANIPULERING AV FINANSIELL INFORMASJON

1. INNLEDNING

Vi viser til Finansdepartementets høringsbrev av 09.10.08 omhandlende NOU 2008:16 om foretaksstyring og tiltak mot manipulering av finansiell informasjon ("Utredningen"), overlevert Finansdepartementet fra det nedsatte lovutvalg ("Utvalget"). Finansdepartementet har satt høringsfrist til 09.01.09.

Ut fra høringsbrevet er instanser som ikke er egen høringsinstans velkomne til å komme med innspill i høringen, og basert på vårt arbeid med eierskapsspørsmål tillater vi oss å fremme noen synspunkter relatert til Utredningen.

Etter mandatet skulle Utvalget avgi utredning om tiltak for å forhindre manipulering av regnskaper og annen finansiell informasjon. Mandatet var begrunnet i at det i de senere år har vært flere tilfeller hvor selskaper har gitt uriktig eller ufullstendig finansiell informasjon, inkludert uriktig eller ufullstendig regnskapsinformasjon, som har vært egnet til å villedde investorer, kreditorer og andre. Dette har igjen påført selskaper og enkeltpersoner til dels store tap og svekket tilliten til regnskapsinformasjon.

På bakgrunn særlig av innspill fra ØKOKRIM, anså Finansdepartementet det nødvendig med en gjennomgang av lovgivningen med sikte på å foreslå tiltak som kan motvirke manipulering av regnskaper og annen finansiell informasjon. Utvalget skulle søke å kartlegge erfaringer og vurdere behovet for tiltak særlig innenfor selskaps-, regnskaps- og revisorlovgivningen som kan bidra til dette. Utvalget burde både vurdere tiltak som gjelder innhold og åpenhet om finansiell informasjon og tiltak som gjelder innretningen av rammene for foretaksstyring, slik at disse kan bidra til at det blir gitt korrekt og dekkende informasjon. Utvalget skulle herunder utrede blant annet følgende forhold

- (i) Mulige tiltak som kan klargjøre og forsterke lederes, styremedlemmers og andre tillitspersoners ansvar for regnskaps- og annen finansiell informasjon, herunder om det kan være tjenelig å ansvarliggjøre en større krets av personer. Utvalget skal vurdere krav om at regnskapet før avleggelsen skal gjennomgås av styret

sammen med revisor og regnskapsfører og krav til dokumentasjon av gjennomgangen. Utvalget må vurdere om det som et minimum alltid skal være visse forhold som skal gjennomgås, for eksempel vurdering av misligheter, transaksjoner med nærstående parter, bruk av regnskapsprinsipper eller usikre skjønsmessige vurderinger. Utvalget må vurdere sammenhengen med krav til revisjonskomité for børsnoterte foretak mv. i direktiv 2006/46/EF. Videre må utvalget vurdere om styret bør pålegges å vurdere mislighetsrisikoen og iverksette tiltak for å redusere denne. Det må også vurderes om, og eventuelt rekkevidden av, styret skal ha ansvar for å iverksette gransking ved indikasjoner på misligheter.

- (ii) Behovet for å endre, utvide eller gjøre mer spesifikk opplysningspliktene om nærstående transaksjoner i årsregnskapet, eventuelt også i annen rapportering.
- (iii) Opplysningsplikter i årsregnskapet, ev. i annen rapportering, om transaksjoner som styremedlemmer, daglig leder og ev. andre ledende ansatte har med selskaper eller personer som er deres – ikke selskapets – nærstående.
- (iv) Krav til regnskapsmessig/finansiell ekspertise blant styremedlemmene, herunder vurdere om mangelfull regnskapsforståelse kan kompenseres ved tiltak. Eksempelvis at regnskapet – post for post – må gjennomgås av styret og revisor i fellesskap. Hovedfokus må rettes mot kritiske, vesentlige eller usikre poster, som revisor må redegjøre for. Det må redegjøres for om informasjonene som fremkommer er forenlig med styrets drøftinger og fokus de siste 12 måneder.

Bestemmelsene i direktiv 2006/46/EF om endringer i regnskapsdirektivene (som forventes tatt inn i EØS-avtalen) har særlig relevans for utredningen. Utvalget skulle foreslå regler til gjennomføring av direktivet i norsk rett. Utvalget skulle også ta hensyn til andre relevante EU/EØS-regler og anbefalinger samt andre internasjonale forpliktelser.

Utvalget har særlig foreslått regler relatert til informasjonsgivning, men også relatert til styrings- eller kontrollmekanismer i selskaper.

Vi vil særlig komme med noen betraktninger til de forslag fra Utvalget som er relevante i en corporate governance sammenheng. Under punkt 3 fremsetter vi noen synspunkter relatert til det som kan rubriseres som ”kontrollmekanismer”, mens vi under punkt 4 tar for oss regler relatert til informasjonsgivning. Under punkt 2 innleder vi imidlertid med noen generelle betraktninger som har relevans for den videre gjennomgang.

2. NOEN INNLEDENDE GENERELLE BETRAKTNINGER

2.1 Nærmere om prinsipal-agent problemet

Som Utvalget fremhever, eksempelvis i Utredningens punkt 9.5.2, er en grunnleggende problemstilling relatert til foretaksstyring den såkalte prinsipal-agent relasjonen. Denne innebærer at myndighet til å fatte operative beslutninger er delegert fra eiere (prinsipalen) til ledere (agenten), som vil kunne ha begrensede eierinteresser i selskapet. Det foreligger omfattende akademisk litteratur relatert til prinsipal-agent problematikken, som også er fremhevet av Utvalget, og som vil kunne være relevant i forhold til utforming av hensiktsmessige corporate governance regler.

Ut fra en forutsetning om nyttemaksimerende adferd vil det måtte forventes at agenten innretter seg på en slik måte at han får fordeler på bekostning av prinsipalen – også kalt private fordeler. Selv når agenten er eier i selskapet vil han ha interesse av dette ettersom han som aksjonær bare vil bære en brøkdel av de kostnader den private fordelten utgjør for aksjonærfellesskapet.

Agentens private fordeler kan ha forskjellige karakter. Teoretisk må arten av disse i prinsippet uledes fra betraktninger om den økonomiske nyttefunksjonen til hhv agenten og prinsipalen. Imidlertid kan det basert på praksis identifiseres en del klassiske typer private fordeler. Disse omfatter eksempelvis ekstraordinære kompensasjonspakker, herunder opsjoner, omfattende og dyre frynsegoder samt aggressive, men kanskje uprofitable vekststrategier (også kalt "empire building").

Man kan derfor si at prinsipal – agentproblematikken utløser et corporate governance behov, altså et behov for å sikre at agenten i sin utøvelse av beslutningsmyndighet på vegne av prinsipalen søker å maksimere nytten for prinsipalen og ikke for seg selv.

Generelt kan man si at et regelverk knyttet til dette bør innrettes på en slik måte at det blir størst mulig transparens rundt de private fordelene som agenten oppebærer. I enkelte tilfeller kan det også tenkes at de bør underlegges vurderinger, sensur eller vedtak fra noen med annen myndighet enn agenten selv.

Motsetningsforholdet mellom prinsipalen og agenten vil videre føre til at prinsipalen må pådra seg overvåkings- og kontrollkostnader for å begrense agentens egennyttige handlinger. Videre vil det også kunne tenkes kostnader på agentens hånd ved at han selv underlegger seg begrensninger – såkalte bindingskostnader - og dermed signaliserer sin vilje til å ivareta prinsipalen interesser. Agentkostnadene vil prinsipielt også omfatte såkalt residualtap, som utgjøres av at agenten ikke ser seg tjent med å forfølge muligheter som ville kunne maksimert nytten eller verdien for prinsipalen.¹

Ut fra foregående kan man generelt hevde at et regelverk knyttet til disse forhold bør søke å minimere de overvåkings- og kontrollkostnader som prinsipalen må pådra seg, i de relasjoner hvor dette er relevant.

2.2 Kategorisering av foretak

I tilknytning til prinsipal-agent problemet er det grunn til å merke seg at problemstillingen vil kunne være forskjellig ut ifra eierstrukturen i selskapet og agentens eierskap der. Man kan eksempelvis tenke seg følgende typetilfeller; (i) et selskap har ingen enkelt kontrollerende aksjonær; (ii) et selskap har en kontrollerende eier som også er leder; eller (iii) et selskap har en kontrollerende eier som ikke er involvert i ledelsen.

Prinsipal-agent problemet melder seg her med forskjellig styrke. I relasjon til både situasjon (i) og (ii) vil man også kunne ha en minoritetsvernproblematikk alt etter hvilke

---

¹ For en presentasjon av teorien, se eksempelvis Jensen, M.C. – A Theory of the Firm; Governance, Residual Claims, and Organizational Forms – Harvard University Press 2000, Hart, Oliver – Firms, Contracts and Financial Structure - Clarendon Press 1995 og Jensen, M.C./Meckling W.H – Theory of the Firm: Managerial behavior, agency costs and ownership structure – Journal of Financial Economics 3/1976.

disposisjoner den kontrollerende eier foretar seg (eksempelvis transaksjoner med nærstående selskaper).

I tilknytning til Utvalgets forslag er det grunn til å merke seg at man baserer seg på relevante selskapskategorier i eksisterende lovgivning, herunder aksjeselskaper og allmennaksjeselskaper, store foretak, små foreta og øvrige foretak etter regnskapslovgivningen, samt børsnoterte foretak

Til Utvalgets kategorisering er det generelt å bemerke at denne kanskje ikke alltid vil være helt treffende ift å utforme et corporate governance regelverk best tilpasset situasjoner hvor prinsipal-agent problematikken kan være spesielt fremtredende, og dermed kunne begrunne regulering.

Det neves særskilt at Utvalget ikke har underlagt det man kan kalle OTC-markedet noen spesiell vurdering. I Norge vil det aktuelle OTC-markedet være den listeføring som organiseres av Norges Fondsmeglerforbud. Dette "markedet" er i seg selv uregulert, men listeføring skjer etter søknad til NFMF fra det aktuelle selskap og inngåelse av en "noteringsavtale" med NFMF. De selskaper som er listet der vil kunne være både aksjeselskaper og allmennaksjeselskaper, men felles for dem er vel at de forsøker å forholde seg til en bredere krets av aksjonærer med det formål å kunne innhente kapital. For mange har det også vært en forpost til børsnotering. Vi knytter nedenfor noen kommentarer til regelverk som kunne passe for denne typen selskaper.

3. "KONTROLLMEKANISMER"

3.1 Styrets sammensetning

Styrets sammensetning er et kjernesporsmål når det gjelder corporate governance, noe NUES anbefaling kapittel 8 gir en indikasjon på, og spørsmålsstillingen har vært gjenstand for vurdering i akademiske publikasjoner.²

Utvalget har drøftet dette i Utredningens punkt 4. Utvalgets standpunkt om å ikke forby at daglig leder sitter i styret synes begrunnet med forholdet til risikoen for regnskapsmanipulasjon samt øvrige hensiktsmessighetsbetraktninger.

Styret bør være egnet som representanter for aksjonærene. I denne sammenheng bør egentlig utgangspunktet *fra et corporate governance ståsted* være at de som skal kontrolleres – daglig leder/ledende ansatte – ikke bør sitte i styret. Risikoen med daglig leder eller ledende ansattes deltakelse i styret er at kontrollfunksjonen svekkes. Dette vil kunne være tilfellet også der daglig leder kun er menig styremedlem. Det er naturligvis vanskelig å identifisere alle de typetilfeller hvor denne risiko materialiseres. Imidlertid er det ikke vanskelig å tenke at en daglig leder som styremedlem vil kunne sikre seg innflytelse ut over det den ene stemmen skulle tilsi, med svekkelse av kontrollfunksjonen som resultat. Vi nevner at det i dag heller ikke er noe forbud mot at øvrige ledere/ansatte sitter i styret. Det er derfor mulig for en daglig leder som ønsker det å få støtte i styret fra

---

² Eksempelvis Westphal J.D. – Collaboration in the boardroom: Behavioral and performance consequences of CEO board social ties – Academy of Management Journal 42/1999 og Walsh J.P., Seward J.K. – On the efficiency of internal and external corporate control mechanisms - Academy of Management review 15/1999.

slike personer, selv om dette nok ikke er ofte forekommende. Selv om daglig leder ikke sitter i styret vil han som utgangspunkt ha møterett og plikt i møtene. Praktisk vil det imidlertid være noe enklere å kunne avholde styremøter uten daglig leder tilstede, ref aksjelovenes §6-19 siste ledd siste alternativ.

I forlengelsen av ovennevnte kan det også være grunn til å nevne at i de tilfeller hvor daglig leder i tillegg er større aksjonær vil det kunne være ytterligere uheldig at han er styrerepresentert. I slike tilfeller kan det argumenteres for at han bør velge rolle – enten styremedlem og kontroll funksjon eller daglig leder og utøvende funksjon. Problematikken med daglig leder som større aksjonær har også en side til minoritetsvernsbestemmelsene, ref aksjelovenes §§5-21/6-28, og i disse reglene ligger det en viss beskyttelse.

Vi synes derfor mindretallets standpunkt med et forbud mot at daglig leder sitter i styret i allmennaksjeselskaper (men ikke aksjeselskaper) har en del for seg. Det kan også være grunn til å vurdere om et formelt forbud mot styrerepresentasjon bør gjelde for ledende ansatte/ansatte generelt. Vi ser imidlertid at våre argumenter ikke vil gjøre seg gjeldende dersom daglig leder er en 100% eier – dette kunne tale for et unntak fra slikt forbud dersom daglig leder er eneeier.

Det er avslutningsvis grunn til å understreke at styrets sammensetning naturligvis er helt fundamentalt for å sikre en representasjon som ivaretar kontrollfunksjonen på en optimal måte. En god mekanisme for å ivareta dette er bruken av valgkomite. NUES anbefaling kapittel 7 inneholder bestemmelser om dette, som vi slutter oss til. Man kan her kanskje reise et spørsmål om beste praksis burde gjøres til alminnelig praksis ihvertfall for enkelte typer foretak. Vi er usikre på dette, men finner grunn til å påpeke problemstillingen.

3.2 Møte mellom styret og revisor

Vi er enig i flertallets standpunkt om at det bør lovfestes krav om at styret og revisor har minst ett møte i året uten at daglig leder eller andre fra den daglig ledelsen er tilstede, ref Utredningens punkt 5. Avgrensningen av de foretak som omfattes av forslaget fremstår også som velbegrunnet. Vi er enig i at dette styrker kontrollfunksjonen til styret og dermed er med på å manifestere et bedre corporate governance regelverk.

Vi synes imidlertid det er grunn til å spørre om det i det hele tatt vil være en effektiv kontrollfunksjon i styret dersom et flertall av styrets medlemmer også inngår i den daglige ledelse. Vi viser til vårt innspill under punkt 3.1 om at det bør vurderes et forbud mot at ledende ansatte/ansatte sitter i styret. I tillegg skal revisor da i dette møtet også forholde seg åpent til et flertall av dem han indikerte skal "kritisere".

Utvalgets flertall har lagt til grunn at det ikke bør være krav om opplysninger om styret har avholdt møte med revisor. Dermed får regelen nesten preg av å være en ordensforskrift. I lys av at regelen skal være med på å styrke styrets kontrollfunksjon synes vi det kan være et selvstendig poeng at det opplyses om møtet er avholdt eller ikke. Dersom møtet ikke er avholdt bør det som et minimum avstedkomme en begrunnelse. Informasjon kan eksempelvis inntas i årsberetningen. Vi vil også tro at det vil kunne være naturlig for revisor å innta opplysning om møte er avholdt eller ikke i sin revisjonsberetning, men dette bør ikke frata styret en selvstendig plikt til informasjon.

Utvalget har vurdert om regelen om styrets møte med revisor bør modifiseres ift utvalg som det er foreslått skal ha en revisjonskomite, og vi er enig i utvalgets standpunkt. Selv om reglene om revisjonskomite er behandlet i høringsnotat fra Kredittilsynet av 01.06.07 som for tiden er under behandling finner vi grunn til å understreke at de ovenfor nevnte hensyn til å styrke styrets kontrollfunksjon taler for at enkelte selskaper bør ha en slik komite. Det kan muligens spørres om ikke corporate governance hensyn kunne tilsi en enda videre foretakskrets enn den som er foreslått av Kredittilsynet.

3.3 Revisors nummererte brev

Det kan være gode grunner til at revisors brev bør komme styremedlemmer til kjennskap, se Utredningens punkt 6. Vi er imidlertid enig med utvalgets flertall at slike brev – som presumptivt vil relatere seg til regnskapsførselen– kan inneholde kurssensitiv informasjon. Dermed kan det være behov for at administrasjonen i samråd med styrets formann kanalisere informasjonen til styret i tråd med selskapets etablerte praksis. *Ut fra dette synes det kanskje å være en bedre ordning å pålegge styrets formann å videreformidle revisorbrev til styret, eventuelt hjemlet iht aksjelovene §6-20, senest når det eventuelt angjeldende regnskap skal behandles av styret. Det kan også synes uhensiktsmessig å pålegge revisor en plikt til å vurdere om det aktuelle forhold kan avstedkomme ansvar for styrets medlemmer.*

3.4 Resultatbaserte lederlønninger

Utvalgte har foretatt en grundig drøftelse relatert til aksjeverdibaserte/resultatbaserte lederlønninger i Utredningens punkt 9. Det er implementert forslag om informasjonsgivning relatert til slike som vi kommenterer nærmere under neste punkt 4. Herunder skal vi knytte noen kommentarer til utvalgets vurdering om enkelte resultatbaserte avlønningsformer burde forbys.

Det synes ikke tvilsomt at opsjoner isolert sett kan ha uheldige incentivvirkninger. Incentivprogrammer med et kort utøvelsesvindu vil særlig kunne aksentuere dette, ved at man risikerer at ledelsen blir særskilt oppmerksom på earnings management frem mot slike tidsperioder.

I denne sammenheng er det imidlertid også grunn til å understreke at rent aksjeeierskap naturligvis vil gi en annen incentivstruktur for den ansatte, særlig der man har måttet kjøpe aksjene og således har nedsiderisiko. I slike tilfeller er det grunn til å tro at eierskapet vil mane til større forsiktighet, eller i hvert fall praksis som er mer i tråd med aksjonærens interesser. Når det gjelder ikke-lineære resultatbonuser, som Utvalget nevner, vil vi anta at effekten av disse antagelig vil være forskjellig alt ettersom daglig leder er omfattet av tilvarende bonus kriterier som de underliggende ledende ansatte. Hvis det er tilfellet vil "ikke-lineariteten" materialisere seg som et problem for styret. Dersom daglig leder har en annen type bonusutforming vil han kunne være "en garantist" for at kriteriene for de underliggende ansatte er fornuftige. Dermed burde et forbud mot disse kanskje uansett differensieres ift et slikt faktum.

Vi er enig i utvalgets vurdering om at det først og fremst er eierne som må ta stilling til hvor stor virksomhetsrelatert risiko lederne bør oppmuntres til å ta og vi støtter standpunktet om at et forbud ikke er tilstrekkelig begrunnet, se Utredningens punkt 9.6.2.

Imidlertid synes vi det er grunn til å fremheve at argumentet synes å hvile på en forutsetning om at det er "habile" eiere som gir opsjoner til uavhengige ledere. Bildet kompliseres noe der daglig leder/ledende ansatte også er større aksjonærer med innflytelse i spørsmålet. Da oppstår det et prinsipal-agent problem med governance implikasjoner, spesielt dersom de ledende ansatte totalt vil kunne være "tungen på vektskålen" ift å innvilge seg selv slike ordninger. Også denne problematikken har en side til minoritetsvern, ref aksjelovens §§5-21/6-28, og i disse reglene ligger det en viss beskyttelse.

Ift en kontekst hvor det vil kunne foreligge betydelige governance problemstillinger relatert til at ansatteaksjonæren gir seg selv slike opsjonsytelser, kan det spørres om det ikke burde vært innebygget selskapsrettslige corporate governance sikkerhetsmekanismer som er mer presise enn prinsippet i aksjelovene §§ 5-21/6-28 for disse tilfeller. En slik sikkerhetsmekanisme kunne for eksempel knytte seg mot et betinget forbud eksempelvis for ansatte som eier mer enn en viss prosentandel aksjer. En kunne også se for seg inhabilitetsregler for ansatteaksjonærens stemme på generalforsamlingen. Aksjelovgivningen baserer seg imidlertid på prinsippet om en aksje, en stemme og dette prinsippet står sterkt selskapsrettslig. Dette er også manifestert ved begrensede inhabilitetsregler for aksjonærers stemmegivning. Det er således tvilsomt hvilket spillerom man her har selskapsrettslig.

4. KRAV TIL INFORMASJONGIVNING

4.1 Foretaksstyring

Utvalget har drøftet nærmere regler om foretaksstyring under punkt 3 i Utredningen. Reglene er ment som en implementering av EØS-forpliktelser som svarer til EU direktiv 2006/46/EF artikkel 1 nr 7, 8 og 10 samt artikkel 2 nr 3 og 5 (ift artikkel 1 nr 7d ref artikkel 10 i Overtakelsesdirektivet 2004/25/EF).

Direktivimplementeringen medfører at omfattede foretak pålegges å gi opplysninger om de faktiske prinsipper for foretaksstyring, hvor informasjon om disse finnes, en forklaringsplikt der prinsippene ikke følges, samt en beskrivelse av hovedelementene i foretakets eventuelle systemer for internkontroll. Bestemmelsene vil medføre at det gis informasjon til aksjonærene og således setter disse i stand til å overvåke og kontrollere selskapet i større utstrekning. Dette er positivt i et corporate governance perspektiv.

De omfattede selskapene har i prinsippet ikke en plikt til å gi informasjon dersom det foreligger brudd på bestemmelser i den kodeks de følger – det er kun en plikt til å forklare i den grad det er bestemmelser som man ikke har valgt å følge. Brudd på de bestemmelser man følger kan man være taus om. Det kan spørres om det ikke burde være en plikt til selvransakelse. Dette ville være med på å senke aksjonærenes overvåkingskostnader.

Vi er enig i at det må gjøres en hensiktsmessighetsvurdering ift hvilke foretak som bør omfattes. Utvalgte har valgt å ta utgangspunkt i direktivets minimumskrav ift hvilke foretak som skal omfattes, nemlig foretak hjemmehørende i Norge med verdipapirer notert på et regulert marked innen EØS-området, men utvidet til også å omfatte selskaper med Norge som vertsstat (med dispensasjonsmulighet) og selskaper med verdipapirer notert på regulert marked utenfor EØS.

Det kan spørres om informasjonspliktene er spesielt byrdefulle. I lys av at bestemmelsen kan ha en oppdragende effekt ved å tvinge foretak til å vurdere å forholde seg til corporate governance prinsipper. Derfor kan det spørres om ikke flere selskaper burde vært omfattet av reglene, eksempelvis allmennaksjeselskaper. En slik plikt bidrar også til å minke aksjonærenes overvåkingskostnader. Utvalget kan ha rett i at det for slike selskaper ofte vil være kortere avstand mellom ledelse og eiere, men det motsatte vil også kunne være tilfellet. I den grad det foreligger en bred eierkrets synes det å være gode grunner for at disse skal omfattes av de aktuelle lovkrav. Lovteknisk er det en utfordring å finne et egnet avgrensingskriterium for dette. En kunne naturligvis tenke seg en regel avgrenset ift antall aksjonærer, men et slikt kriterium er kanskje fremmed, og dermed uheldig, lovsystematisk.

En type selskaper som kanskje burde vært omfattet er selskaper som er såkalt OTC-listet, eksempelvis selskaper knyttet til Norges Fondsmeglerforbunds OTC-liste, ref også NUES anbefaling som etter eget innhold kan være egnet for slike foretak. Dette er selskaper som klarligvis synes å rette seg mot en bredere krets aksjonærer, selv om likviditeten kan være liten. Igjen er det imidlertid en utfordring å finne et relevant kriterium da en slik liste ikke vil kunne knyttes opp mot en eksisterende legaldefinisjon.

4.2 Resultatbaserte lederlønninger

Som nevnt under punkt 3.4 ovenfor har utvalgte foretatt en grundig drøftelse relatert til aksjeverdibaserte/resultatbaserte lederlønninger. Herunder er det implementert forslag om informasjonsgivning relatert til slike ordninger, se Utredningen punkt 9.

Utvalgte har foreslått presiseringer og visse utvidelser relatert til opplysningsbestemmelsene relatert til resultatbaserte lederlønninger i regnskapslovens §§7-31og 7-31b, se Utredningen punkt 9.6. I tilknytning til dette har Utvalget en drøftelse av earnings management kontra accounting fraud, ref Utredningens punkt 2.2.1, og understreker at det foreligger særlige utfordringer relatert til å identifisere effektive tiltak for å forhindre regnskapsmanipulasjon. Dette gjelder spesielt fordi det til grunn for et regnskap ligger skjønnsmessige vurderinger som det er vanskelig å gi mer detaljerte føringer ift. Vi er enige i dette.

Det kunne imidlertid spørres om det relatert til de resultatbaserte lederlønninger skulle tilknyttes et utvidet informasjonskrav hvor det skulle redegjøres for særskilte usikre regnskapsmessige forhold som kunne tenkes å ha innvirkning på den resultatbaserte lønnen. Her måtte man i så fall forsøke å identifisere hensiktsmessige regnskapsmessige forhold som burde fremheves. Her vil regnskapskyndige kunne komme med fornuftige innspill.

Eksempelvis kunne man tenke seg at det måtte redegjøres for kontrakter hvor inntekten var bokført men hvor kontantstrømmen enda ikke hadde materialisert seg. Tilsvarende kunne

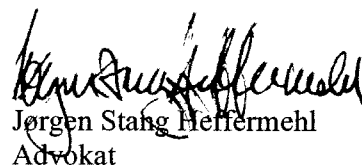
gjelde ift salg av aktiva eller selskaper hvor oppgjøret ikke var kommet. Tankegangen måtte være at slike forhold vil påvirke resultatet – og dermed også verdien av den resultatbaserte lederlønnen – men har tilknyttet risiko som det ikke er godt nok informert om.

Det finnes vel eksempler i praksis på at regnskap nettopp har vært blåst opp basert på slike forhold. En slik reguleringsmekanisme er ikke uten betenkeligheter, og det bør foretas en nøye vurdering av eventuelle fordeler kontra ulemper.

Med vennlig hilsen
SIMONSEN Advokatfirma DA

Leif Tore Rønning
Advokat

Jørgen Stang Heffermehl
Advokat